

МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС СААВЕДРА

ЗНАМЕНИТИЯТ ИДАЛГО
ДОН КИХОТ
ДЕ ЛАМАНЧА

Превод от испански
Тодор Нейков

Превод на стиховете
Стоян Бакърджиев

КОЛЕКЦИЯ „ВЪРХОВЕ“

1. ДЖЕЙМС ДЖОЙС ♦ Одисей
2. ХАНС ЯКОБ ГРИМЕЛСХАУЗЕН ♦ Приключенията на Симплицисимус
3. ДАНИЪЛ ДЕФО ♦ Робинзон Крузо
4. АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ♦ Три романа с Шерлок Холмс
5. ДЖОНАТАН СУИФТ ♦ Пътешествията на Гъливер
6. ЧАРЛС ДИКЕНС ♦ Големите надежди
7. ХЪРМАН МЕЛВИЛ ♦ Моби Дик
8. РОБЪРТ ЛУИС СТИВЪНСЪН ♦ Избрано
9. АЛФОНС ДОДЕ ♦ Дребосъчето
10. СТЕНДАЛ ♦ Червено и черно
11. АЛЕКСАНДЪР ДЮМА ♦ Граф Монте Кристо, т. 1 и 2
12. МАРК ТВЕН ♦ Принцът и просякът.
Приключенията на Хъкълбери Фин
13. ЕДГАР АЛАН ПО ♦ Историята на Артър Гордън Пим.
Гротески и арабески
14. ЧАРЛС ДИКЕНС ♦ Коледна песен
15. ДЖОВАНИ БОКАЧО ♦ Декамерон
16. ФРАНЦ КАФКА ♦ Процесът.
Присъдата. Новели и разкази
17. МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС ♦ Знаменитият идалго дон Кихот
де Ла Манча, т. 1 и 2
18. РОБЕРТ ЩИЛМАРК ♦ Наследникът от Калкута
19. НИКОЛАЙ ГОГОЛ ♦ Мъртви души
Петербургски повести
Из „Миргород“
20. ТОМАС ХАРДИ ♦ Усекски истории и други разкази
21. ГУСТАВ МАЙРИНК ♦ Голем. Белият доминиканец
Кардиналът Напелус
22. ХАРИЕТ БИЧЪР СТОУ ♦ Чичо Томовата колиба
23. ЖУЛ ВЕРН ♦ Капитан Немо

СЪДЪРЖАНИЕ

ПОСВЕЩЕНИЕ НА ГРАФ ДЕ ЛЕМОС	15
ПРОЛОГ	17
ГЛАВА ПЪРВА	21
<i>за това как свещеникът и бръснарят се разговаряха с дон Кихот относно болестта му</i>	
ГЛАВА ВТОРА	30
<i>в която се разказва за забележителната разпра на Санчо Панса с племенницата и икономката на дон Кихот и за други забавни случки</i>	
ГЛАВА ТРЕТА	34
<i>за забавния разговор, който водиха дон Кихот, Санчо Панса и бакалавърът Самсон Караско</i>	
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА,	42
<i>в която Санчо Панса отговаря на въпросите на бакалавъра Самсон Караско и изяснява неговите съмнения, заедно с други случки, които заслужава да се знаят и разкажат</i>	
ГЛАВА ПЕТА	46
<i>за умния и забавен разговор между Санчо Панса и жена му Тереса Панса, както и за други случки, които заслужават да бъдат припомнени</i>	
ГЛАВА ШЕСТА	51
<i>за разговора, който имаха дон Кихот, племенницата и икономката му – една от най-важните глави на цялата тази история</i>	
ГЛАВА СЕДМА	55
<i>за разговора между дон Кихот и неговия оръженосец и за други паметни събития</i>	
ГЛАВА ОСМА,	61
<i>в която се разказва какво се случи на дон Кихот, когато отиде да види любимата си Дулсинея дел Тобосо</i>	

ГЛАВА ДЕВЕТА,	67
<i>в която се разказва това, което ще прочетете в нея</i>	
ГЛАВА ДЕСЕТА,	71
<i>в която се разказва по какъв хитър начин Санчо омагьоса сеньора Дулсинея и за други още случки – колкото смешни, толкова и верни</i>	
ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА	78
<i>за странното приключение на храбрия дон Кихот с колесницата или колата на „Кортесите на смъртта“</i>	
ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА	83
<i>за странното приключение на юначния дон Кихот с храбрия Рицар на огледалата</i>	
ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА,	89
<i>в която продължава разказът за приключението с Рицаря на гората и се предава умният, необичаен и сладък разговор между двамата оръженосци</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА,	94
<i>в която продължава приключението с Рицаря на гората</i>	
ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА,	103
<i>в която се разправя и съобщава кои бяха Рицаря на огледалата и неговият оръженосец</i>	
ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА,	105
<i>в която се разказва за срещата на дон Кихот с един умен благородник от Ла Манча</i>	
ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА,	113
<i>в която се разкрива докъде можа да стигне и действително стигна нечуваната юначност на Дон Кихот в благополучно завършилото приключение с лъвовете</i>	
ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА,	122
<i>за това, което се случи на дон Кихот в замъка или дома на Рицаря на зелената мантия и за други необикновени неща</i>	
ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА,	130
<i>в която се разказва за приключението на влюбения овчар и за други още наистина забавни случки</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТА,	136
<i>в която се разказва за сватбата на Камачо Богатия и приключението с Басилио Бедния</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА	143
<i>в която продължава разказът за сватбата на Камачо и за други още приятни събития</i>	

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА,	148
<i>в която се разказва за великото приключение в пещерата на Монтесинос, разположена в сърцето на Ла Манча, и как храбрият дон Кихот де Ла Манча щастливо го завърши</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА	154
<i>за чудесата, които прехрабрият дон Кихот бе видял в дълбоката пещера Монтесинос и които са толкова величествени и толкова невероятни, че карат някои да смятат това приключение за апокрифно</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА,	162
<i>в която се разказва за хиляди дреболии колкото несвързани, толкова и необходими за правилното разбиране на тази велика история</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА	167
<i>в която се разказва за приключението с магарешкия рев и забавната история с кукления театър, както и за забележителните предсказания на маймуната гадателка</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА,	174
<i>в която продължава забавното приключение с кукления театър и се разказва за други наистина прекрасни неща</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА,	181
<i>в която се обяснява кои бяха маесе Педро и маймуната му и се разказва за несполуката на дон Кихот в приключението с магарешкия рев, което не завърши така, както той бе си представил и поискал</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ОСМА	187
<i>за събития, които, както Бененхели казва, читателят ще узнае, след като ги прочете, и то ако ги чете внимателно</i>	
ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА	191
<i>за славното приключение с омагьосаната лодка</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТА	196
<i>за приключението, което преживя дон Кихот с една хубава ловджийка</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА,	200
<i>в която се разказва за много велики събития</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ВТОРА	208
<i>за отговора, който дон Кихот даде на този, който го оскърби и за други важни и забавни случки</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА	219
<i>за сладкия разговор на херцогинята и прислужничките ѝ със Санчо, който заслужава да бъде прочетен и запомнен</i>	

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА,	225
<i>в която се разказва как бе намерен начин да се вдигне магията от несравнимата Дулсинея дел Тобосо, едно от най-прочутите приключения, описани в тази книга</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЕТА,	231
<i>в която продължава разказът за това как дон Кихот узна какво трябва да се направи, за да освободи от магия Дулсинея, и за други чудни случки</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА,	237
<i>в която се разказва за странното и нечувано приключение на дуенята Долорида, която се наричаше графиня Трифалаи, и за писмото, което написа Санчо Панса на жена си Тереса Панса</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И СЕДМА,	242
<i>в която продължава разказът за знаменитото приключение на дуеня Долорида</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ОСМА,	244
<i>в която дуеня Долорида оплаква злата си участ</i>	
ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА,	251
<i>в която графиня Трифалди продължава да разказва чудната си и достойна за запомняне история</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТА	253
<i>за неща, които са във връзка с това приключение и тази паметна история</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВА	258
<i>за пристигането на Клавиленьо и за края на това предълго приключение</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРА	266
<i>за съветите, които дон Кихот даде на Санчо Панса, преди той да поеме управлението на острова, и за други добре обмислени неща</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТА	270
<i>за другите съвети, които дон Кихот даде на Санчо Панса</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА	275
<i>за това как Санчо Панса бе въведен в губернаторската длъжност и за странното приключение, което се случи на дон Кихот в замъка</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТА	283
<i>за това как великият Санчо пое управлението на своя остров и започна да управлява</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ШЕСТА	290
<i>за страшната уплаха, която причиниха на дон Кихот звънчетата и котките през време на любовните му обяснения с увлечената по него Алтисидора</i>	

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И СЕДМА,	294
<i>в която продължава разказът за това как се държа Санчо Панса като губернатор</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМА	301
<i>за това, което се случува между дон Кихот и доня Родригес, дуеня на херцогинята, и за други още събития, достойни за отбелязване и увековечаване</i>	
ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА	309
<i>за това, което се случува на Санчо Панса през време на обиколката му на острова</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТА,	318
<i>в която се разкрива кои бяха вълшебниците и палачите, които наблиха дуенята и наципаха и изподраскаха дон Кихот, и се разказва как пажът на херцогинята занесе писмото на Тереса Панса, жена на Санчо Панса</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВА,	325
<i>в която се разказва за по-нататъшното управление на Санчо Панса и за други наистина занимателни събития</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ВТОРА,	332
<i>в която се разказва за приключението на втората дуеня Долориди или Ангустиада²⁹⁰, наречена още доня Родригес</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ТРЕТА	338
<i>за тъжния край и завършек на Санчопансовото губернаторство</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА,	343
<i>в която се говори за неща, имащи връзка само с тази и с никоя друга история</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ПЕТА	349
<i>за това, което се случува на Санчо по пътя, и за други още невиджани неща</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ШЕСТА	355
<i>за нечуваната и невиджана битка между дон Кихот де Ла Манча и лакея Тосилос в защита на дъщерята на дуенята доня Родригес</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И СЕДМА	359
<i>за това как дон Кихот се раздели с херцога, а също и за това, което преживя с умната, но своеволна Алтисидора, прислужница на херцогинята</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ОСМА	363
<i>за това как върху дон Кихот се изсипаха едно след друго толкова много приключения, че не му даваха време да си поеме дори дъх</i>	
ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ДЕВЕТА,	372
<i>в която се разказва за необикновеното събитие, което се случува на дон Кихот и което може да се сметне за приключение</i>	

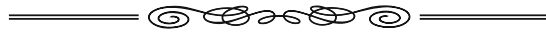
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТА	378
<i>за това, което се случи на дон Кихот на път за Барселона</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ПЪРВА	388
<i>за това, което се случи с дон Кихот при влизането му в Барселона, и за други още неща – повече истински, отколкото разумни</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ВТОРА ,	391
<i>в която се разказва за приключението с вълшебната глава и за други несъществуващи неща, които все пак не може да не се разкажат</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ТРЕТА	400
<i>за бедата, която сполетя Санчо Панса при посещението в галериите, и за новото приключение на хубавата мавърка</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ,.....	407
<i>в която се разказва за най-скръбното от всички приключения, случили се досега на дон Кихот</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ПЕТА ,.....	412
<i>в която се разкрива кой беше Рицаря на бялата луна и се разказва за освобождението на дон Грегорио и за други още неща</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ШЕСТА ,.....	416
<i>в която се разказва за това, което читателят ще прочете, а слушателят ще чуе</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И СЕДМА	420
<i>за решението на дон Кихот да стане овчар и да живее сред природата, докато изтече годината на покаянието му, както и за други наистина забавни и весели случки</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ОСМА	424
<i>за приключението на дон Кихот със свинете</i>	
ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ДЕВЕТА	428
<i>за най-рядкото и най-необикновено приключение, случило се на дон Кихот в течение на тази велика история</i>	
ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТА ,	433
<i>която следва шестдесет и деветата и разглежда неща, не без значение за изясняване на тази история</i>	
ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ПЪРВА	438
<i>за това, което се случи на дон Кихот и оръженосеца му Санчо на път за родното им село</i>	
ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ВТОРА	443
<i>за това как Дон Кихот и Санчо стигнаха в селото си</i>	

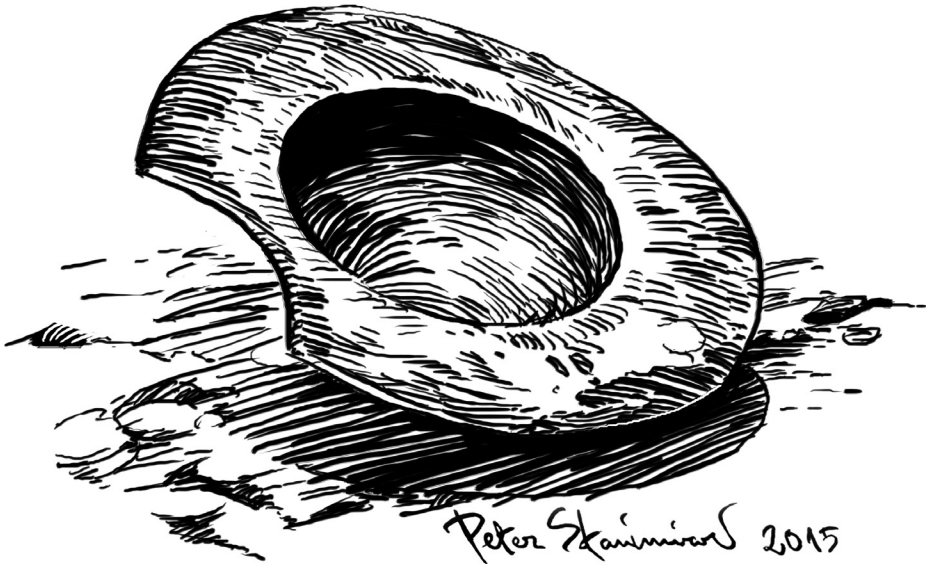
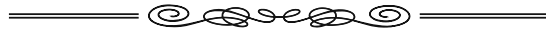
ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ТРЕТА	447
<i>за лошите предчувствия на дон Кихот при влизането в родното му село и за други събития, които украсяват тази велика история</i>	
ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА	451
<i>за това как се разболя дон Кихот, за завещанието, което направи, и за смъртта му</i>	
ДОН ХИХОТ В ОМАГЪСОНИЯ СВЯТ НА РОМАНА	458
<i>Стоян Атанасов</i>	

MIGUEL DE CERVANTES

ВТОРА ЧАСТ

ПОСВЕЩЕНИЕ НА ГРАФ ДЕ ЛЕМОС¹

Когато неотдавна пратих на ваше превъзходителство моите комедии, отпечатани, преди да бъдат играни², аз писах, ако си спомням добре, че дон Кихот слага шпорите си, за да отиде да целуне ръцете на ваше превъзходителство. Сега пък казвам, че ги е вече сложил и е тръгнал на път и ако се яви пред вас, струва ми се, че правя с това известна услуга на ваше превъзходителство, защото от много страни настояват час по-скоро да ви го изпратя, за да се заличи гадното и отвратително впечатление, което е създал другият дон Кихот, който под името на „Втора част“³ и преоблечен в чужди дрехи, се разхожда по света. Най-голямо нетърпение за това прояви великият император на Китай⁴, който преди месец ми изпрати по особен пратеник писмо, написано на китайски език, с което иска или по-добре казано, настойчиво моли да му изпратя „Дон Кихот“, защото желае да основе училище, в което да се преподава испански език, и книгата, която ще се чете там, да бъде историята на дон Кихот. Същевременно той ме покани да стана ректор на тази школа. Аз запитах пратеника дали негово величество не му е дал да ми донесе

¹ През 1613 г. Сервантес посветил на дон Педро Фернандес де Кастро, граф де Лемос, испански вицекрал на Неапол, голям меценат и влиятелен покровител на много испански писатели, своите „Поучителни повести“. Насърчен от голямата му отзивчивост, Сервантес му посветил през 1615 г. „Осем нови и още неиграни комедии и осем интермедии“ и малко след това втората част на „Дон Кихот“. Няколко дни преди смъртта си (1616) той му посветил и „Изпитанията на Персилес и Сихисмунда“.

² Пиесите обикновено са се печатали, след като са били играни в театъра

³ Сервантес загатва за апокрифната втора част, появила се в Испания преди оригиналната. Тази втора част, която се приписва на Авелянеда, е накарала до известна степен Сервантес да напише втория том на безсмъртното си творение. Апокрифната втора част е носела заглавието „Втори том... пета част“.

⁴ Намекът за китайския император е свързан с пряското още впечатление, произведено в Мадрид, от едно дипломатическо послание на владетеля на Китай.

някаква парична помощ. Той ми отговори, че императорът дори не е помислил за подобно нещо.

– В такъв случай, драги – казах му аз, – можете да се върнете във вашия Китай с десет, двадесет или колкото си щели левги бързина, защото здравето не ми позволява да тръгна на такъв дълъг път. А освен че съм болен, нямам и пари, но аз си имам в Неапол великия граф де Лемос, който за мене прави повече от всички императори и монарси. Без да ми предлага службички и званиеца, той ме издържа, закриля и ми прави повече добрини, отколкото аз смогвам да му поискам.

Така се поделихме с него, а сега се разделям и с ваше превъзходителство, като ви поднасям „Изпитанията на Персилес и Сихисмунда“, книга, която ще довърши, ако е рекъл Господ, след четири месеца и която ще бъде най-лошата или най-добрата от всички книги, написани на нашия език – поне между тези, които служат за развлечение. Разкайвам се, че казах „най-лошата“, защото според моите приятели на тази книга е съдено да стигне възможното свършенство.

Дано възстановите, ваше превъзходителство, здравето си – това всички ви желават, – а дотогава „Персилес“ ще бъде готов да ви целуне ръцете, а аз нозете като ваш слуга.

Писано в Мадрид, в последния ден на месец октомври хиляда шестстотин и петнадесета година⁵.

Слуга на ваше превъзходителство:
Мигел де Сервантес Сааведра

⁵ Сервантес умира само шест месеца след тази дата (23 април 1616 г.), след като вторият том е бил вече отпечатан.